

Surun kohdatessa

Opas hautausjärjestelyihin

KAUSTISEN
ja ULLAVAN
seurakunta

Sinulle surussasi

Olet menettänyt läheisesi. Hänen kuolemansa koskettaa ja voi järkyttää sinua syvästi.

Suru on ihmisen terve ja luonnollinen tapa kohdata menetys. Jokaisella ihmisellä on oma tapansa surra. Jonkun on helppo itkeä heti, toisella itkun aika tulee myöhemmin. Surun kestoa, syvyyttä ja sen vaatimaa aikaa ei voi ennakoida. Ole surussasi itsellesi armollinen ja kunnioita tunteitasi.

Seurakuntasi haluaa tämän pienen oppaan avulla auttaa sinua siunaustilaisuuteen, muistotilaisuuteen ja muihin kuolemaan liittyvien käytännön asioiden järjestelyissä.

Voitte tehdä järjestelyjä kiireettömästi ja yhdessä seurakunnan työntekijöiden kanssa.

Kristillinen hautaan siunaaminen ja hautauskäytännöt kertovat jo tssessä kristillisen seurakunnan uskosta. Uskomme, ettei kuolema ei ole kaiken loppu, vaan portti Jumalan iankaikkiseen elämään. Vapahtajamme Jeesus Kristus voitti kuoleman ristinkuolemansa ylösnousemisen kautta. Meille on hänen rakkautensa tähden toivo päästä taivaaseen.

”Kristus on kuollut puolestamme, jotta saisimme elää yhdessä hänen kanssaan, olimmepa valveilla tai kuoleman unessa. Rohkaiskaa ja vahvistakaa siis toinen toistanne, ja niinhän te teettekin.” (1. Tess)

Jumala siunatkoon sinua ja antakoon voimia surun tielle!

Kotiseurakunta

Kuoleman tapahduttua

Yhteys kirkkoherranvirastoon

Suruviestistä on hyvä ilmoittaa mahdollisimman pian kuoleman tapauksen jälkeen seurakuntaan. Voit tulla käymään kirkkoherranvirastolle tai sopia tapaamisen puhelimitse.

Kirkkoherranvirastossa voidaan laatia maksuton **uutinen** läheisesi kuolemasta lehteen (Keskipohjanmaa ja Perhonjokilaakso, tarvittaessa myös Kokkola-lehti). Omaiset voivat laatia uutisen myös itse ja toimittaa sen *Keskipohjanmaa*-lehden toimitukseen, mikäli haluavat kertoa esim. vainajan elämänvaiheista tarkemmin.

Kirkkoherranvirastossa sovitaan **hautajaisten aika**, siunaamisen toimittava pappi ja kanttori. Jos muistotilaisuus pidetään seurakunnan tiloissa, varataan muistotilaisuuteen tarvittavat tilat samassa yhteydessä. Keittiöhenkilökunnan kanssa sovitaan tarjoiluista.

Sanomakellojen soittaminen on vanha kaunis perinne. Soiton ajankohta sovitaan kirkkoherranvirastossa. Sanomakelloja voi kuunnella kirkossa, kesällä myös kirkkomaalla.

Hautapaikka katsotaan suntion kanssa sanomakellojen soiton yhteydessä. Seurakunta huolehtii haudan kaivuusta ja kunnostuksesta hautauksen jälkeen. Omaiset voivat halutessaan tuoda haudalle havut hautakannen ja -kummun peitoksi. Sopiva määrä on 70 kpl 70 cm pitkiä kuusenoksia. Omaisten kanssa sovitaan etukäteen, peitetäänkö hauta heti arkun laskun jälkeen vai myöhemmin.

Samalla sovitaan, peittääkö seurakunta haudan vai täyttävätkö omaiset haudan itse. Hautapaikasta sekä kaivuu- ja kunnostustyöstä seurakunta veloittaa voimassaolevan hinnaston mukaisesti. Rintamatunnuksen omaaville ja heidän puolisolleen hautapaikka on ilmainen.

Haudalla on hallinta-aika. Uusille haudoille hautaoikeus luovutetaan 30 vuodeksi, ja se alkaa haudan luovuttamista seuraavan kalenterivuoden alusta. Hautaoikeutta voi myöhemmin jatkaa.

Yhteys hautaustoimistoon

Hautaustoimistolle ilmoitetaan seurakunnassa sovittu hautajaispäivä, valitaan arkku (ja urna) sekä sovitaan vainajan kuljetukseen ja ulosveisuuseen liittyvät järjestelyt. Hautaustoimiston kanssa sovitaan myös siunaustilaisuuden kukkalaitteista sekä kukista arkun päälle, kirkkoon ja muistotilaisuuteen.

Ulosveisuu

Ulosveisuu on lyhyt hartaushetki, joka voidaan pitää vainajaa säilytystiloihin siirrettäessä. Hartaushetken johtaa useimmiten joku omaisista tai heidän tuttavistaan, hautaustoimiston edustaja tai mukaan pyydetty seurakunnan työntekijä. Virsien lisäksi ulosveisuuseen kuuluu raamatunlukua ja rukouksia. Ulosveisuu voidaan pitää sairaalan kappelissa, vainajan kotona tai ruumishuoneen kappelilla.

Hautauslupa

Hautaaminen edellyttää hautauslupaa. Omaiset toimittavat terveydenhoitohenkilökunnalta saamansa hautausluvan vainajan mukana ruumishuoneen kappelille.

Kuolinilmoitus

Mikäli järjestetään ns. yleiset hautajaiset, on tapana julkaista ilmoitus lehdessä noin viikkoa ennen hautajaisia. Ilmoituksessa tiedotetaan kuolemasta ja esitetään kutsu siunaustilaisuuteen. Ilmoitus on mahdollista julkaista myös vasta hautauksen jälkeen, jolloin voidaan samalla kiittää osanotosta.

Hautajaisten suunnittelu

Omaiset tapaavat papin ennen hautajaisia. Tapaamisessa keskustellaan vainajan elämänvaiheista ja hautajaispäivän ohjelmasta. Samalla on mahdollisuus jakaa ajatuksia suruun ja muihin mielessä oleviin kysymyksiin liittyen. Tapaaminen voi olla vainajan tai hänen läheistensä kotona tai seurakunnan tiloissa.

Pappi ja kanttori osallistuvat tarpeen mukaan myös muistotilaisuuteen. Omaiset voivat olla yhteydessä **kanttoriin** esitettävistä musiikkikappaleista ja niiden mahdollisista säestyksistä.

Muistotilaisuuden tarjoilut

Omaiset varmistavat hyvissä ajoin tarjoilut keittiöhenkilökunnan kanssa.

Valokuvaamisesta on hyvä sopia ajoissa. Mikäli kyseessä on valokuvauksen ammattilainen, hän osaa luonnostaan toimia tilanteen vaatimalla arvokkuudella.

Suruliputus

Kuolinpäivänä vainajan kotitalon lippu pidetään puolitangossa vuodenajan mukaisesti liputusajan loppuun. Suomen lippu nostetaan puolitankoon viemällä lippu ensin ylös ja laskemalla se sitten alas-päin niin, että lipun alaosa on tangon puolivälissä.

Hautauspäivänä on tapana liputtaa vainajan kodissa ja muistotilaisuuspaikassa. Tällöin suruliputetaan kello 8:sta alkaen. Siunaustilaisuuden päätyttyä voidaan lippu nostaa kokosalkoon. Myös virallisena liputuspäivänä suruliputetaan.

Hautajaispäivän kulku

Ennen siunaustilaisuuden alkua suntio käy ruumishuoneella kantajien kanssa läpi siunaustilaisuuden kulun ja opastaa omaisia tarpeen mukaan.

Arkku kannetaan kirkkoon kellojen ja surumusiikin soudessa. Kuoriosassa arkku käännetään vastapäivään puoli kierrosta ja lasketaan mustalle arkku-matolle. Kantajat seisovat saattomusiikin loppuun asti arkun äärellä. Seurakunta seisoo saattomusiikin ajan.

Lähiomaiset istuvat siunaustilaisuudessa etummaisilla penkkiriveillä oikealla puolella kirkkosalista katsoen, ja muut mahdollisimman lähellä vainajaa.

Siunaustilaisuuden kulku (vaihtoehto A)

- Alkumusiikki
- Virsi
- Siunaaminen
- Virsi tai musiikkia
- Kukkatervehdykset
- Virsi
- Päätösoitto

Siunaustilaisuuden kulku (vaihtoehto B)

- Alkumusiikki
- Virsi
- Kukkatervehdykset
- Virsi tai musiikki
- Siunaaminen
- Virsi
- Päätösoitto

Kukkien tuominen arkulle

Omaiset laskevat kukkalaitteensa ensimmäisinä. Vanhan perinteen mukaan lähin omainen laskee kukkansa arkun pääpuoleen, vainajan sydämen puolelle. Lähisukulaisia seuraavat muut sukulaiset, ystävät, yhteisöt ja järjestöt.

Siirtyminen haudalle

Kukat noudetaan arkulta, kantajat asettuvat paikoilleen arkun ääreen ja saattomusiikki alkaa. Kun musiikki on soinut hetken aikaa, nostavat kantajat arkun ja kantavat kirkosta ulkona odottavaan saattovaunuun. Jos hautaan lasku tapahtuu Holminiemessä, arku nostetaan ruumis-autoon.

Kantajat kuljettavat arkun saattovaunulla haudalle. Arkun jäljessä seuraavat lähiomaiset ja muu saattoväki. Haudalle tullessa suntio ohjaa tarvittaessa arkun laskemisen. Laskettuaan arkun hautaan kantajat ottavat lakin päästään ja jäävät hetkeksi haudan äärelle. Tämän jälkeen voidaan arkulle heittää sitä varten varatut irtokukat. Hauta peitetään hautakannella tai luodaan umpeen ja hautakansi tai kumpu havutetaan. Kukkalaitteet viedään haudan päälle. Lähiomaiset laskevat kukkalaitteensa hautakummulle ensin, ja sen jälkeen muut tuovat omansa vapaassa järjestyksessä. Sen jälkeen lauletaan virsi ja pappi pitää rukouksen. Lopuksi joku omaisista kutsuu saattoväen muistotilaisuuteen.

Jos omaiset haluavat itse peittää haudan, on asiasta sovittava etukäteen suntion kanssa. Seurakunta pyrkii peittämään haudan mahdollisimman pian hautauksen jälkeen. Pyhäpäivinä tapahtuneissa hautauksissa hauta peitetään seuraavana arkipäivänä.

Hautaan siunaaminen on tuhkahautauksessa samanlainen kuin arkku-hautauksessa. Siunaustilaisuuden päätyttyä arkku siirretään takaisin ruumishuoneelle, tapuliin tai ruumisautoon. Hautaustoimisto toimittaa arkun krematorioon tuhkattavaksi. Sovittuna aikana omaiset laskevat uurnan suntion tai papin avustuksella ennalta sovittuun paikkaan.

Muistotilaisuus

Siunaustoimituksen jälkeen vietetään yleensä muistotilaisuus. Se voidaan järjestää seurakunnan tiloissa tai kotona. Omaiset suunnittelevat muistotilaisuuden ohjelman papin kanssa.

Muistotilaisuudessa on tapana laulaa virsiä ja muistella vainajaa. Muistotilaisuudessa voi olla myös lauluja, soittoa tai runoja. Mikäli halutaan näyttää tietokoneella tehty kuvaesitys vainajan elämästä, emännille on syytä mainita dataprojektorin tarpeesta. Omaiset tuovat itse tietokoneen ja varmistavat etukäteen laitteiden toimivuuden.

Muistotilaisuuden tarjoilusta ja koristelusta sovitaan seurakunnan emännän kanssa etukäteen viimeistään viikkoa ennen hautajaisia.

Hautajaisten jälkeen

Vainajan nimi luetaan hautausta seuraavana sunnuntain jumalanpalveluksessa esirukouksen yhteydessä ja hänelle sytytetään muistokynttilä.

Omaiset huolehtivat kukkalaitteiden poiston haudalta kolmen viikon sisällä hautauksesta. Sen jälkeen seurakunnalla on oikeus poistaa kukkalaitteet. Kukkalaitteet puretaan lajittelemalla kasvi-peräinen ja poltettava materiaali erikseen niille varattuihin astioihin hautausmaitten porteilla. Talviaikana on kukkien haudalta pois vieminen helpointa jättää seurakunnan tehtäväksi. Seurakunta hoitaa hautakummun tasoittamisen, pohjakiven asettamisen, hauta-alueen mahdollisen nurmettamisen ja kukka-altaan multaamisen.

Kirkkoon kuulumattoman hautajaiset

Kirkkojärjestyksen mukaan kirkkoon kuulumaton henkilö voidaan siunata hautaan, jos omaiset tai muut vainajan hautauksesta huolehtivat henkilöt sitä pyytävät. Siunausta ei kuitenkaan toimiteta, jos vainaja on selvästi ilmaissut tahtovansa toisin tai jos pappi sielunhoidollisessa keskustelussa tai muulla tavoin saamansa käsityksen nojalla katsoo, ettei kirkolliseen hautaan siunaamiseen ole riittäviä perusteita.

Hautamuistomerkit ja hautojen hoito

Haudalle on usein tapana hankkia muistomerkki. Se voi olla hautakivi, risti tai veistos.

Ennen muistomerkin hankintaa tulee selvittää, minkä kokoinen ja tyylinen muistomerkki voi olla. Hautausasiakirjoista selviää, millaisia ohjeita muistomerkestä on annettu sille alueelle, missä hauta sijaitsee. Uusista muistomerkeistä on aina esitettävä kirjallinen suunnitelma seurakunnalle hyväksyttäväksi.

Vanhaan sukuhautaan haudattaessa omaisten tulee sopia seurakunnan kanssa reunakivien ja muistomerkin siirtämisestä. Näistä saattaa aiheutua lisää työkuluja, joista seurakunta laskuttaa voimassa olevan hinnaston mukaisesti.

Seurakunnalta on mahdollista lainata väliaikaiseksi merkiksi haudalle valkoinen puuristi, johon omaiset voivat kiinnittää vainajan tiedot.

Omaiset ovat vastuussa haudan hoidosta. He voivat huolehtia siitä itse tai antaa haudan hoidon seurakunnan tehtäväksi. Myös hautamuistomerkit ovat omaisten hallinnassa ja omistuksessa. Näin ollen myös niiden oikaisu ja suoristaminen kuuluu omaisille.

Kokkolan seurakuntayhtymällä on hautainhoitorahasto, joka ottaa korvausta vastaan hautoja hoitaakseen. Haudanhoitosopimus tehdään soittamalla seurakuntayhtymän taloustoimistoon.

Yhteystietoja

Kaustisen ja Ullavan seurakunta

Siltatie 3 69600 Kaustinen

Kirkkoherranvirasto on avoinna ma-pe 9-15

Virasto	06 829 6511
Toimistosihtööri	050 3147 335
Kirkkoherra	050 3147 337
Kappalainen	050 3147 338
Kanttori	050 3147 341
Suntio Kaustinen	050 3147 212
Suntio Ullava	050 3147 516

Keittiöhenkilökunta:

Palveluvastaava Kaustinen	050 3147 572
Keittiövastaava Nuolin	050 3147 600
Ruokapalvelutyöntekijä Ullava	050 3147 573

Kokkolan seurakuntayhtymä

Läntinen Kirkkokatu 17 67100 Kokkola

Hautaus-toimen päällikkö 050 3147 476

Jää lähellemme Jeesus,
jää kaikkiin vaiheisiin,
myös luopumiseen, lähtöön,
suruihin suurimpiin.
Vain sinä, Herra, kannat
ja meidän kasvaa annat
amosi turvissa.

Virsi 464:4

